

Veilig werken in de natuur

Hieronder gaan we diverse instructies behandelen om veilig te werken in de natuur

Hoe gaan we wilgen knotten?

Je begint met stevig schoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril en helm. Op grote hoogte wordt een valbescherming ook aanbevolen. Natuurlijk beschik je over stabiele gekeurde ladders en gereedschap. Houdt rekening met de windrichting. Werk in duo's. Ruim geen takken op wanneer je aan het zagen bent en weet dat je beiden veilig staat.

Bij diep en breed water werk je met reddingsvesten en een boot bij in de buurt. Je geeft aan de coördinator door of je kunt zwemmen.

Op deze afbeelding bij deze wijze van snoeien is er **geen rekening mee gehouden dat bij het wilgen knotten de zaaglijn bij 3 (van A naar B) vijf centimeter van de tak moet blijven staan**. Houd er rekening mee dat het hout onder spanning kan staan en het hout daardoor kan gaan scheuren.

Klik hieronder voor het instructie filmpje

<https://youtu.be/UrUGgltBhus>

Bomen zagen

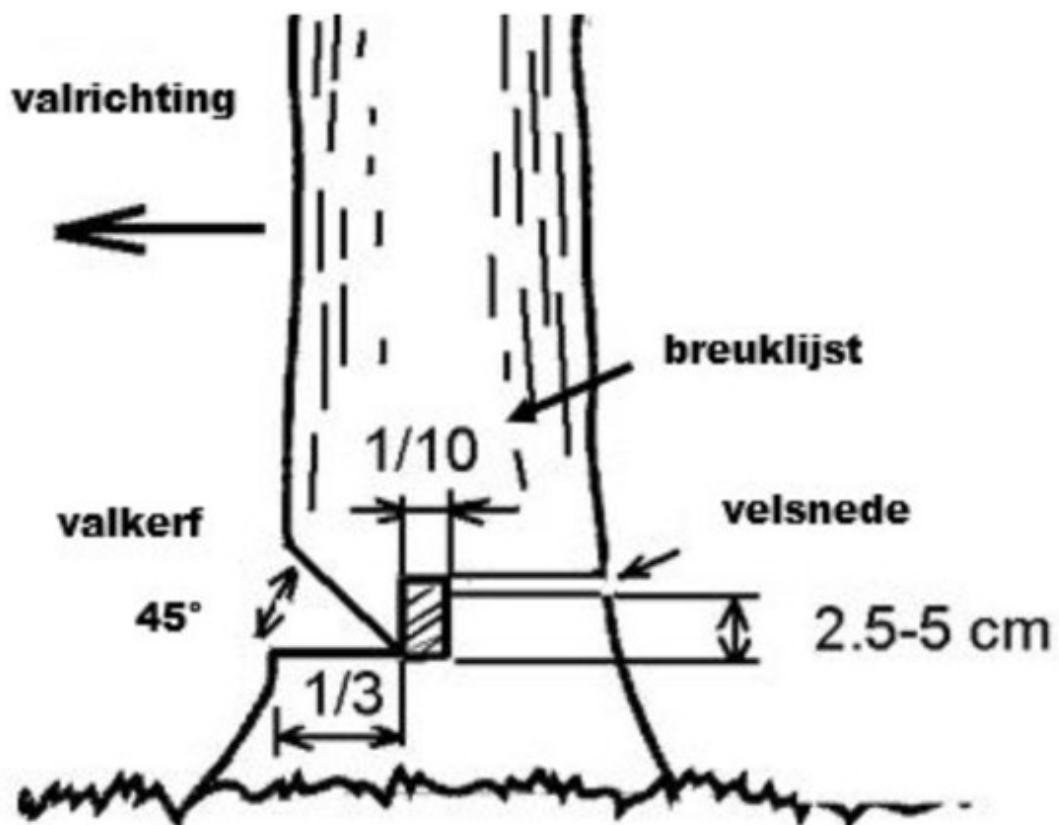
Je begint met stevig schoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril en helm. Natuurlijk beschik je over gekeurd gereedschap. Werk in duo's. Doe je dit voor het eerst zorg er dan voor dat je duo-persoon ervaring heeft, anders niet doen.... Vraag de toezichthouder.

Je beoordeelt een boom waar hij het beste naar toe kan vallen (het kan zijn dat de boom al schuin hangt. Let ook op of hij niet in een andere boom kan vallen. Houdt verder rekening met de windrichting.

Eerst maak je de werkomgeving schoon van takjes en boompjes, zodat je veilig kunt vluchten. Je controleert tezamen met je duo-maat (hij blijft dat ook in de gaten houden tijdens het zagen) dat er geen andere mensen in de buurt komen. De afstand dient minimaal 1,5 keer de boomlengte te zijn.

Je zaagt eerst de valkerf. Daarna de velsnede tot de breuklijst, je laat de breuklijst zitten die moet ongeveer $1/10$ dikte van de boom bedragen. Probeer met z'n tweeën de boom om te duwen. Maak desnoods indien het omduwen niet lukt de breuklijst iets smaller. De breuklijst zorgt ervoor dat de boom niet zijwaarts valt.

Zie filmpje: <https://youtu.be/ToGeuBKGj9U>

Hoe meet je de lengte van een boom, zie het filmpje, het is voor de jeugd gemaakt maar wel duidelijk. <https://youtu.be/bniWPt5tGmk>

Het schillen van een boom (meestal vogelkers of berk)

Je begint weer met veiligheidsschoeisel/laarzen, werkhandschoenen, veiligheidsbril.

Het schillen doen we om een boomstronk niet weer opnieuw te laten groeien.

Het is de bedoeling om door het schillen de boom dood te laten gaan.

Het schillen doe je met een bijltje of steekschop. Let op!! De bijl of schop kan afketsen op de stronk, dus wees voorzichtig dat je jezelf niet raakt. Zorg ervoor dat je stevig en veilig staat. En houd voldoende afstand tot andere medewerkers zeker als je met de bijl werkt. Deze kan uit je hand schieten! Je schilt de stronk tot op het witte hout (de bruine schors is geheel weg) en tot onder op de wortel. Zie foto.

Het uitsteken van dunne boompjes met wortel

Je begint weer met veiligheidsschoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril en helm. Zorg altijd voor een schone werk- en vluchtweg.

Vaak worden kleine boompjes zoals vuilboom, berk en wilg, met wortel en al verwijderd. Je slaat of steekt direct rond de wortel met bijl of schop rondom het stammetje flink in de grond. Meestal steek je wel in één keer door de wortel, mocht dit niet lukken dan herhaal je deze handeling. Duw daarna de stam om en steek de eventuele nog vastzittende penwortel af. Zorg ervoor dat je stevig en veilig staat. Wees voorzichtig met het werken met de bijl. Zorg er weer voor dat niemand in de slagrichting staat omdat de bijl uit je handen kan schieten. Let bij de steekschop op dat je deze op de juiste manier vastpakt bij het steken. Zie foto's.

Bij dennetjes is het net boven het maaiveld afsteken of slaan (onder de onderste tak) voldoende om het te laten sterven.

Hakhout afzetten

Je begint weer met veiligheidsschoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril en helm.

Je houdt onderling afstand op 1,5 x de boomlengte van elkaar. Zie zaagtechniek zagen van bomen en zagen van takken. Zorg altijd voor een schone werk- en vluchtweg.

Houd er rekening mee dat het hout onder spanning kan staan en dat het hout hierdoor kan gaan scheuren.

Maaien met de zeis

Veiligheidslaarzen en bril dragen we hierbij.

Dit werk doen we zelden tot nooit. Maar soms maaien we lisdodde uit poelen. Als we dat doen dan gebeurt dat door ervaren vrijwilligers. Zorg dat je een minimale afstand tot de maaier houdt van drie meter. De ervaren krachten hebben voldoende kennis en weten ook hoe de zeis moet worden vervoerd.

Maaien met een bosmaaier.

Veiligheidslaarzen, helm, bril, handschoenen, oorbeschermers.

Het maaien met een bosmaaier komt soms voor meestal naast de reguliere werkdag door personen die daarvoor opgeleid zijn. Zij werken z'n tweeën. Mocht het zo zijn dat bij hoge uitzondering er meer dan 2 mensen zijn houdt dan minimaal een afstand tot de maaier aan van 10 meter. Dit om te voorkomen dat de ander geraakt wordt door wegschietend materiaal.

Zagen met de kettingzaag

Veiligheidslaarzen, zaagbroek, helm, bril, handschoenen en oorbeschermers.

Het zagen met een accukettingzaag komt soms voor. Dit gebeurt (meestal) naast de reguliere werkdag door personen die daarvoor opgeleid zijn. Zij werken met z'n tweeën. Zijn er meer mensen in de buurt aan het werk, houd dan minimaal een afstand tot de zager van 50 meter aan.

Hooien en verzamelen van maaisel

Gebruik een goede werkhouding. Til niet te zwaar en vanuit je benen. Houd 2 meter afstand van elkaar en zet de riek in de grond als je even op adem wilt komen.

Onderhoud heggen en hagen

Je begint weer met veiligheidsschoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril en helm. Werk met een onderlinge afstand van 1,5 x de taklengte. Schat de spanning op het hout goed in om ongelukken te voorkomen. Als je het gereedschap even niet gebruikt zet het dan zichtbaar weg voor jezelf en een andere medewerker.

Planten van bomen en struiken

Je begint weer met veiligheidsschoeisel, werkhandschoenen, veiligheidsbril.

Het is belangrijk om een goede techniek te gebruiken bij het steken met de schop (zie foto). Dit om overbelasting van de schouder te voorkomen.

Uitsteken van allerlei houtopslag en pijpenstrootje

Je begint weer met veiligheidsschoeisel, werkhandschoenen.

Steek de houtopslag en het pijpenstrootje af bij de wortel. Naast de steekschop kun je ook een bijltje gebruiken, soms is dat handiger bv bij lange heide en hoge grassen. G

Gebruik de steekschop zoals de foto hierboven

Belangrijk bij het werken in de natuur is het veilig omgaan met het gereedschap en goede kennis van het gebruik van gereedschap.

Hoe gaan we het gereedschap veilig dragen.

We zwaaien en gooien er nooit mee. We houden het goed vast. Al lopend houden we het gereedschap langs het lichaam vast met de scherpe delen naar de grond wijzend.

Draag de boogzaag bij de boog zodat de tanden naar beneden wijzen.

Draag je de boogzaag samen met de takkenschaar zorg er dan voor dat de takkenschaar dicht blijft (dus niet open laten hangen). Sommige takkenscharen kun je vastzetten.

Het dragen van de bijl.

Bij een steekschop de steekzijde altijd naar beneden laten wijzen. Dus niet over je schouder.

Voor meer info over veilig gebruik van gereedschap kun je kijken op de volgende site: <https://www.natuurwerkers.nl/hoef/> onder het kopje hoe en wat en dan natuurwerkgereedschap aanklikken.

Belangrijke algemene regels zijn dat je er zorg voor draagt dat het gereedschap indien je het even niet nodig hebt je het recht in de grond zet. Zo kan iedereen het goed zien en raakt het niet kwijt.

Ondanks dat er mensen met medische achtergronden bij de vrijwilligers zitten vragen wij u de app van het rode kruis te downloaden in de Nederlandse versie. Er komt ook een kaart in de noodmap te liggen van de versie die door het leger wordt gebruikt.

Hou er altijd rekening mee dat er slechthorende en slechtziende personen in de groep kunnen zitten.

Daarnaast is een goede werkhouding van belang.

Een goede werkhouding:

Tillen en bukken:

1. Probeer zoveel mogelijk te voorkomen om zwaar te tillen.
2. Wees voorbereid door vooraf in te schatten hoe zwaar het voorwerp is wat je gaat tillen.
3. Til zoveel mogelijk met twee handen.
4. Zorg bij het tillen van een voorwerp voor een korte lastarm. Houdt het voorwerp dicht bij het lichaam.

5. Voorkom dat je de rug draait of buigt tijdens het tillen. Ga daarom recht voor het te tillen voorwerp staan en voorkom daarmee dat je tijdens het tillen van het voorwerp gaat draaien of buigen met de rug. Vervolgens draai je door je voeten te verplaatsen.
6. Til gecontroleerd en niet explosief! Probeer de tilbeweging rustig in te zetten om piekbelastingen te voorkomen.
7. Span actief je buikspieren aan tijdens het tillen.
8. het bukken doe je met name in de heupen en bij diep bukken ook in de knieën
9. Knielen is een goed alternatief voor het bukken. Hierbij wordt één knie op de grond geplaatst
10. Hurken is een beweging die je kunt gebruiken om iets op te pakken. Hurk niet te lang dat kan duizeligheid veroorzaken. Probeer zoveel mogelijk te wisselen van werkhouding.

PBM persoonlijke beschermingsmiddelen

Zelf aan te schaffen en altijd gebruiken:

Stevige outdoor schoenen liefst met stalen neus en zoolversterking (veiligheids schoenen) of

Laarzen met zoolversterking en stalen neus

Handschoenen die soepel zijn en de handen warm houden (Met korting te koop bij Anton of gratis te lenen).

Aanwezig in de gereedschapskar:

Veiligheidsbrillen deze altijd gebruiken alleen bij graafwerkzaamheden niet nodig.

Helmen gebruiken wanneer je bezig bent in het bos met bomen langer als jezelf

of als anderen in je omgeving daar mee bezig zijn

Dan zijn er nog PBM's (niet in de gereedschapskar) als er gewerkt wordt met de bosmaaier en de accukettingzaag.

In de praktijk worden deze machines bij voorkeur nooit ingezet tijdens de werkdagen (onze vrijwilligers willen geen lawaai) Dus als ze ingezet worden gebeurt dat meestal buiten de werkdagen om en door gecertificeerde vrijwilligers en dat dan met minimaal 2 personen. Maar voor de volledigheid zijn ze toch toegevoegd.

Veiligheidsbroek met voldoende bescherming tegen rondslingerend materiaal; speciale bosmaaierbroek of een werkbreek van stevig materiaal, bijvoorbeeld een stevige beveiligde spijkerbroek.

Voor de bosmaaier:

Veiligheidsbril met gelaatsbeschermer en gehoorbescherming
Veiligheidsschoeisel met een verhoogde wreef bij de bosmaaier

Voor de accukettingzaag:

Speciale laarzen en voorgeschreven broek

Handschoenen die soepel zijn en de handen warm houden. Gehoorbescherming.

Veldhulpverlening is in de veilig werken app deels verwerkt en afgevinkt voor aanvang werkdag via de LIMRA (last minute risicoanalyse) door de coördinator.

Zeer wenselijk is dat er minimaal 1 goedgekeurde EHBO-koffer in de nabijheid is van de werkzaamheden (liefst ook een AED is niet verplicht).

Regelmatig voorlichting/oefening met de vaste vrijwilligers over hoe om te gaan met ongelukken. Bijvoorbeeld... Directe slachtofferhulp, weten wie heeft er een medische achtergrond heeft, begeleiding hulpdiensten, arts inschakelen of 112 bellen of landelijk noodnummer bij geen spoed 0900-8844

Zorg ervoor dat bij gebruik van machines en op afgelegen gebieden zoals bv Aamsveen er voldoende mensen aanwezig zijn met een medische achtergrond

Ook is het wenselijk dat er veel vrijwilligers zijn met de EHBO-app van het rode kruis.

In de noodmap is aanwezig een kaart met wat te doen bij.....

Ook zitten er gegevens in van de leden om de familie in te lichten. Deze gegevens alleen in noodgevallen gebruiken.

Ongevallen moeten geregistreerd worden zie map.

Daarnaast vind je in de Kennisbank verwijzingen naar veiligheidsinformatiebladen voor specifiek werkzaamheden of omstandigheden. Hierin staan de risico's, beheermaatregelen, tips en/of werkwijze in beschreven. Voorbeelden hiervan zijn de veiligheidsinformatiebladen over 'Veilig werken langs de weg', 'Veilig werken met de ladder' of 'Knotten met de handzaag'. De veiligheidsinformatiebladen zijn verzameld op de website van de Vereniging van Bos- en Natuureigenaren VBNE). Neem eens een kijkje op deze website en ontdek voor welke van jouw werkzaamheden er informatie over veilig werken te vinden is.